

qui ex aduerso stabat, quia sic clamans expirasset, a: Verè hic homo filius Dei erat. 40. Erant autem mulieres de longè aspicientes, inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Jacobi minoris, & Ioseph mater & Salome. 41. Et cum esset in Galilæa, sequebantur eum, & ministrabant ei, & aliæ multæ quæ simul cum eo ascenderant Ierosolymam. 42. Et cum jam serò esset factum (quia erat Parasceve, quod est ante sabbatum.) 43. Venit Ioseph ab Arimathæa, nobilis decurio qui & ipse erat expectans regnum Dei, & audacter introiit ad Pilatum, & petiit corpus Iesu. 44. Pilatus autem mirabatur si jam obijisset; & accessit Centurione, interrogavit eum si jam mortuus esset. 45. Et cum cognovisset à Centurione, donavit corpus Ioseph. 46. Ioseph autem mercatus sindonem, & deponens eum involvit sindone, & posuit eum in monumento quod erat excisum de petra, & advolvit lapidem ad ostium monumenti. 47. Maria autem Magdalene, & Maria Ioseph aspiciabant ubi poneretur.



ARGUMENTUM cum Remissionibus.

Omnia, quæ noster Evangelista scri-

bit in hoc capite, explicata habentur apud D. Matth. cap. 27. Vide ibi remissiones apposito & expenso Textu D. Marci.



CAPUT XVI.

1. ET cum transisset sabbatum, Maria Magdalene, & Maria Jacobi, & Salome emerunt aromata, ut venientes ungerent Iesum. 2. Et valde mane una sabbatorum, veniunt ad monumentum, orto jam sole. 3. Et dicebant ad invicem: Quis revolvat nobis lapidem ab ostio monumenti? 4. Et respicientes viderunt revolutum lapidem. Erat quippe magnus valde. 5. Et introeuntes in monumentum viderunt juvenem sedentem in dextris coopertum stolâ candidâ, & obstupuerunt. 6. Qui dicit illis: nolite expavescere: Iesum quæritis Nazarenum crucifixum, surrexit, non est hic, ecce locus, ubi posuerunt eum. 7. Sed ite, dicite discipulis ejus, & Petro, quia præcedit vos in Galilæam: ibi eum videbitis, sicut dixit vobis. 8. At illæ exeuntes, si gerunt de monumento; invaserat enim eas tremor, & pavor: & nemini quidquam dixerunt; timebant enim. 9. Surgens autem Iesus mane primâ sabbathi, apparuit primò Mariæ Magdalene, de qua eiecerat septem dæmonia. 10. Illa vadens nuntiavit his, qui cum eo fuerunt lugentibus, & flentibus. 11. Et illi audientes, quia viveret, & visus esset ab ea, non crediderunt. 12. Post hæc autem duobus ex his ambulanti- bus ostensus est in alia effigie euntibus in villam. 13. Et illi euntes nuntiaverunt cæteris: nec illis crediderunt. 14. Novissime recumbentibus illis undecim apparuit: & exprobravit incredulitatem eorum, & duritiâ cordis, quia iis, qui viderant eum resurrexisse, non crediderunt. 15. Et dixit eis: euntes in mundum univèrsam prædicate Evangelium omni creaturæ. 16. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit, qui verò non crediderit, condemnabitur. 17. Signa autem eos qui crediderint hæc sequentur: in nomine meo dæmonia ejicient: linguis loquentur novis. 18. Serpentes tollent: etsi mortiferum quid biberint non eis nocebit. Super ægros manus imponent, & bene habebunt. 19. Et Dominus quidem Iesus postquam loquutus est eis, assumptus est in cælum, & sedet à dextris Dei. 20. Illi autem profecti prædicaverunt ubique, Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis.



ARGUMENTUM cum Remissionibus.

Primò, Vers. 1. Apparet Christus Magdalene, cæterisque piis fœminis; quod explicavi tom. 5. lib. 9. cap. 1. De quo etiam dixi supra Matthæi 28.

Secundò, Vers. 12. Apparet Christus D. duobus discipulis euntibus in Emaus. De quo dixi tom. 3. lib. 9. cap. 3.

Tertiò, Vers. 14. Se ostentat undecim Apostolis, quos mittit per totum orbem evangelizare, concessa potestate credentibus faciendi miracula, & signa, & tandem gloriose in cælum ascendens, sedet ad dexteram Dei; quod explicavi t. 5. lib. 9. cap. 10. & vide infra.

QUÆSTIO I.

Quare recumbentibus undecim discipulis ad mensam, illis resuscitatus apparet Christus?

1. **A**it noster Evangelista in præsentis num. 14. Novissime recumbentibus undecim discipulis apparuit illis Iesus: Cum ultimò Christus D. vult discedere à suis, Apostolis illis ad mensam resuscitatus se ostentat; ut denotaret, quod cibus illis ad mensam tamquam typus Eucharistia corporibus nostris resurrectionem efficiat.

Joan. 6. Ait Christus Joan. 6. num. 55. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam, & ego resuscitabo eum in novissimo die: Ubi videtur, quod corporum nostrorum resurrectio in ultima iudicii die ad gloriam ascribatur Eucharistico Sacramento, ut præclare docet noster D. Cyril. ibi in persona Christi dicens. Ego igitur, inquit, qui homo factus sum per meam carnem, in novissimo die comedentes resuscitabo? Ac si corpus Christi, sit quoddam morale instrumentum ad hoc ut beatorum corpora ad immortalem vitam resurgant, ut ad citatum Joannis locum, n. 5. cum communi Doctorum sententia dixi: Unde merito Concil. Nicanum appellat hoc divinum Sacramentum: Symbolum resurrectionis: Et S. Ignatius Epistol. 14. ad Ephes. ait: Pharmacum immortalitatis: & D. Nyssen orat. Catech. c. 37. adjungit: Corpus nostrum non posse consequi immortalitatem, nisi corpori huic immortali Christi fuerit coniunctum. Magnam sanè enco-

Sylveira in Evang. Tom. VI.

nium Eucharistici corporis Christi quod nostris corporibus gloriosa nostra resurrectionis prærogativam conferat.

Post sumptum Eucharisticum Calicem, juxta communem Patrum sententiam, ut suo loco retuli; dixit suis discipulis Christus Matth. 26. num. 29. Dico autem vobis, non bibam a modo (ab hoc nempe tempore) ex hoc genimine vitis, usque in diem illum, cum illud bibam vobiscum novum in regno Patris mei. Perantiqua difficultas, & satis grandis, quomodo in celestia curia calix Eucharisticus novus sit bibendus à Christo D. cum suis electis? de quo multa dixi tom. 5. in Evang. lib. 7. c. 7. q. 42. 43. 44. & aliis.

Pro nostro instituto audiendus D. August. lib. 1. quæst. Evang. cap. 43. & ait: Quid aliud novum vinum, nisi immortalitatem renovandorum corporum intelligere debemus? quod cum dicit: vobiscum bibam, etiam ipsis resurrectionem corporum ad induendam immortalitatem promittit: vobiscum enim non ad tempus, sed ad eandem innovationem dictum, accipiendum est. Et satis pulchre, quod illud suavissimum Nectar hujus Eucharistici Calicis, ac geniminis vitis, non sit amplius cum suis electis bibiturus in hoc sæculo: Sed cum illud bibam vobiscum novum in regno Patris mei: novum ait, idest, novo modo, novoque resurrectionis effectu cum immortalitate in regno Patris mei: Quid enim aliud novum vinum nisi immortalitatem renovandorum corporum intelligere debemus? Et ait Christus: bibam vobiscum novum: Nam etsi gloriosa corporis resurrectio esset multis titulis debita Christo, etiam ex hoc titulo sanguinis sui sibi convenire ostendit, & ut etiam discipulis suo tempore ad similem gloriose, ac beatè corporum resurrectionem feliciter, propinaret. Vobiscum bibam, etiam ipsis resurrectionem corporum ad induendam immortalitatem promittit: ac proinde bibam illum novo effectu seu participabo illius novum effectum resurrectionis, ac immortalitatis, quam producit, ac causat.

QUÆSTIO II.

Quare Christum resurgentem nullus mortalium vidit, ipsum vero ascendentem in cælum viderunt undecim Apostoli?

Hic quæstioni ansam nobis præbet D. Bernardus, in allegoriis novi testamenti, ubi sic addubitan, ait: objicit Christus suis Apostolis. Quia ii, qui viderant eum resurrexisse, non crediderunt. Quid est inquit, quod dixi? Resurgentem illum, nullus legitur vidisse mortalium. Hoc ergo de Angelis accipiendum, quibus resurrectionis testimonium perhibentibus, Apostolorum persilanimitas hæsitavit. Valde mirum, quod resurrectionis mysterium, in quo totius Christianæ rei cardo consistit; nullus legitur vidisse mortalium: Cum statim Christus D. rediivus, ac gloriosus multoties suis discipulis ac multis aliis gloriosus apparuerit, ac cum eis

conversatus fuerit, in contrario vero accidit in magnifica illius ascensione in caelos; cur ergo discipuli gloriosae majestatis Christi in resurrectione videre non potuerunt? illius vero terminum in hoc mundo, dum magnifice ascendit ad caelorum sublimia, maxime viderunt: de qua re audiendus est Oecumenius ad illa verba Actor. 1. *Videntibus illis elevatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum.* Sic ait: *Addit autem videntibus illis quandoquidem hic finis erat universum fidei negotium, ac necessarius illorum principium quidem videri poterit, finis autem non ita.* Præterea quoque asserunt visi dicentes, quod in caelo requiescat, neque enim visio ad finem pertinebat. In resurrectione vero contrario modo; principium autem visum non fuit. Finem resurrectionis, id est, non Christum non ascendit in caelum ut viventem vident discipuli, non tamen illius initium, ac principium: *Resurgens illum nullus legitur mortuorum vidisse: Et contra vero in Ascensione vident principium: Videntibus illis elevatus est: non tamen illius finem, & terminum: Nubes suscepit eum ab oculis eorum: O altissima, & infinita Dei sapientia! sanè spectabat ad auctoratissimum fidelium testimonium, ut in utroque mysterio Apostoli aliquid oculis cernerent, decebat etiam ad fidei negotium, ut aliquid esset oculis occultum; indeque Resurrectionis principium, & Ascensionis finis, esset nostro visui absconditum, & solum suffragio commendatur Angelico, quem admodum viditis eum euntem in caelum: Et ad auctoratissimum testimonium, ut Apostoli post resurrectionem Christum viderent conversantes; & manducantes eum; & in Ascensione dum videntibus illis elevatus est.*

Respondeo secundo. Tota Christi magnifica gloria manifestata est in hoc saeculo in ejus resplendenti Resurrectione, & in ejus admirabili Ascensione: Inde nec illius principium, nec hujus finis agnoscitur, nec visitur à mortali homine: tam sublimis, & alta est Christi gloria, tantumque transcendit nostrum intellectum, ut à nullo illius superfluens majestas valeat intelligi, percipi, ac investigari: & ideo illius initium, ac finis occultatur, ac absconditur visu humano.

In gloriosa Transfiguratione manifestavit Christus D. suam gloriam discipulis suis, qui tamen illius principium, ac exordium non viderunt, ut exprimit D. Lucas 9. num. 32. *Petrus vero, & qui cum illo erant, gravati erant somno. Et evigilantes viderunt majestatem ejus, & duos viros qui stabant eum illo.* Nec etiam Apostoli viderunt finem, ac terminum ipsius Transfigurationis; cum desineret esse; ut notat D. Matth. 17. n. 6. *Quod, scilicet, vocem Patris: Audientes discipuli ceciderunt in faciem suam, & timuerunt valde, & elevantes oculos, neminem viderunt nisi solum Jesum.* Ecce Discipuli dum Christus incipit transfigurari, erant somno gravati, ut advertit D. Lucas: Quando vero deponit Transfigurationem: *Ceciderunt in faciem suam: ut scribit D. Matthæus, & ita nec viderunt incipere, nec desinere Domini Transfigurationem: quam quætionem tractavi tom 4. cap. 8. q. 30. & eam discutiit, ac tractat Abulenſis ad cap. 17. D. Matth. q. 68. Et assignat hanc rationem, aitque: Ut discipuli magis venerentur,*

quod non videbant, voluit hoc incognitum, & ita depressit eos somno à principio ut non viderent incipere, & in fine exterruit eos ne viderent desinere: Ibi plura citavi mea quæst. 30. ad nostrum tamen scopum. Dum Christi gloria manifestatur in transfiguratione, ab oculis discipulorum absconditur irradians majestas, quia tam alta, & sublimis est super humanum fastigium, ut illius exordium, ac terminum minime intellectus noster valeat pertingere, ac tantillum illius capere.

Ait Apostolus Paulus loquens de Christo D. 2. Corinth. 5. n. 16. *Etsi cognovimus secundum carnem Christum: sed nunc jam non cognovimus.* Ac si dicat, etsi cognovimus Christum in hoc mundo, in carne mortali, ac passibili; & addit Apostolus: *Sed nunc jam non cognovimus:* ac si dicat; jam nunc prout est modò, in caelo ad dexteram Dei Patris tanta est ejus majestas, tantaque ejus sublimitas, ut non possimus evolare, ac penetrare præ sui magnitudine, quanta sit. D. Leo. serm. 1. de resurrectione, & ait: *Mérito dicitur Christi caro in eo statu nota restare, quia nihil in ea infirmum remansit: sed totum gloriosum ac magnificum.*

QUÆSTIO III.

Quare in solemnissimo Ascensionis die Christus reprehendit, & exprobrat incredulitatem suorum Discipulorum?

Exprobravit incredulitatem eorum, quia is, qui viderant eum resurrexisse non crediderunt. Ita noster Evangelista in præsentì, n. 14. Et cum nullus mortuorum viderit Christum resurrexisse, ut ex communi sententia Patrum dixi, tom. 5. lib. 9. cap. 1. quæst. 2. num. 21. Ideo communiter Authores: *Qui viderant eum resurrexisse: id est, qui viderant eum resuscitatum, ut dixi eodem lib. 9. cap. 10. exp. 1. n. 3. nisi velis dicere eum D. Bernardo citato superiori quæstione: qui non crediderant Angeli testificantibus ejus Resurrectionem.*

Increpavit duritiam illorum: neminem suffragat in particulari, sed reprehensio ad omnes fertur, & quos statim constituat totius orbis Doctores ac prædicatores: *Euntes in mundum universum, predicare Evangelium omni creatura:* De quo multa dixi citato cap. 10. q. 2. 3. & 4. quibus verbis, quos constituat magistros arguit, ac reprehendit, ut discant blandè ac leniter aliorum errores tolerare, ut eos reducant ad viam salutis.

Secundò: Postquam eos de infidelitate increpat, statim fidei factores constituit, maxime eos condecorans, ac honorans; ut sciat Superior blandis dura miscere. Cum Pharisæus argueret illustre obsequium Magdalena erga Christum D. debitorum parabolam proponit illi Jesus; ad quod cum Simen respondisset: *Estimo quia is, cui plus donavit:* Cui respondens Jesus ait illi. *Dixit ei Jesus rectè judicasti:* Luc. 7. num. 43. & postea eum increpat, quod ingrediens in domum ejus, nec pacis osculum, nec aquam pedibus ejus dedit. Prius Christus laudat

Apostoli non viderunt nec principium transfigurationis nec finem.

Nullus intellectus potest cognoscere quanta sit Christi gloria.

D. Leo.

Patienter sufferantur aliorum, de factis.

9.

Luc. 7.

laudat

laudat Simonis responsum, ut inde ipse facilis admittat Christi reprehensionem. Rupertus ad cap. 2. Apocalipteos, ait: *Magnum hoc & dignè imitandum est magisterium Spiritus Dei; corripit quidem ea, quæ emendatione indigent: sed inter corripendum, & prius, & postèus colaudare; si qua benedicta sunt, vel acta ab eo, qui in aliis corripitur: quatenus quod fieri potest, teneatur benevolus, & non refugiat confusus, aut exterritus audire non sustinet peccatoris animus.* Asperis lenia miscet reprehensionis duritiam, laudationis encomio permulcet, ac mitigat. Pro quo multa vide in nostris operibus. Verbo: *Benignitas.*

Tertio Hæctor Pintus ad cap. 2. Ezechiel ponderans hæc verba: *Exprobravit incredulitatem eorum, & duritiam cordis: sic ait: Si Christus reprehendit discipulos suos, & exprobravit duritiam cordis, cum respectu nostri essent cerà molliores, quid faciet nostra duritiei? quibus suppliciiis nostram obstinationem castigabit?* Durities enim cordis omnem poenam, ac castigationem, ad se advocat, ac trahit. Ait Deus per Jeremiam quod plaga crudeli, ac inimica percussit populum suum, & causam apponit, ac explicat cap. 30. n. 15. *Propter multitudinem iniquitatis tuae, & propter dura peccata tua feci hæc tibi: dura peccata, id est, obdurationem tuam in peccatis, venerunt super te to: mala.*

Magno furore repletus Nabuchodonosor tres pueros misit in fornacem ignis ardentis: *Ei non tetigit eos ignis, neque contrivit; nec quicquam molestia intulit.* Daniel. 3. num. 50. Aliter vero accidit septem fratribus Machabeis, quos tartaginibus ardentibus, aliisque crudelissimis tormentis, lingua, manibus, & pedibus, præcis, tradidit impius Antiochus, ut patet ex 2. Machabæor. cap. 7. Cur Deus, qui omnia disponit, & ordinat, altissimo consilio, tantum miraculum est operatus coram Nabuchodonosore, ut inter flammam viverent tres pueri; & coram Antiocho nullum miraculum edidit pro liberandis septem constantissimis fratribus, ut merito dubitat D. Augustinus Epistol. 122. loquens de Nabucho, ac Dario mittente Danielem in lacum. Et ait: *Hoc enim erat in occulto iudicio, & misericordia Dei, in illis regibus eo modo confuleret ad salutem. Antiocho autem regi, qui Machabæos pœnis crudelibus immergit, noluit in consulerè, sed eorum gloriosissimis passionibus cor duri regis acriori severitate puniunt.* Expende verbum: *Cor duri regis:* Nabuchodonosor uno furoris impetu tres pueros in fornacem ignis misit. At Antiochus in eos sigillatim sæviebat, & videns illorum valorem, constantiam, ac generositate, magnasque responsiones, ac sermones, in quibus Divini Spiritus virtus elucebat. *Ita ut ipse Rex, & qui cum eo erant admirarentur:* ut dicitur citato cap. 7. num. 12. nullo modo ejus durities emollita est, sed magis obfirmata, ita ut in septimum, ac ultimam majora tormenta pararet; Cum ergo Nabuchodonosor uno impetu tres pueros misisset in fornacem, inde Deus concessit videre miraculum, ut ad salutem veniret; & verum Deum fateretur. *Ibid. n. 96. Ut illis regibus eo modo consuleret ad salutem: At obstinata Antiochi durities, quæ magis, & magis in singulos fratres aenea, ac ferrea obfirmabatur, indigna fuit videre miraculum, ut in sua sevitia ac rabie periret, &*

Lenia duris permisceatur.

Hæc. Pint.

Cor obdurationem provocat divinam iram Jerem. 30.

Dani. 3.

2. Mach. 7.

D. August.

Deus puniens duritiam cordis, ob illam ne suleret ad salutem. Antiocho autem regi, qui Machabæos pœnis crudelibus immergit, noluit in consulerè, sed eorum gloriosissimis passionibus cor duri regis acriori severitate puniunt.

extremè damnaretur: *Cor duri regis acriori severtate puniunt.*

QUÆSTIO IV.

Quare cum Sacri Apostoli mittantur predicare Evangelium in toto Orbe ad diversas gentes nullus se excusat; sed omnes promptè obediunt?

Ait Christus D. in præsentì num. 15. *Euntes in mundum universum predicare Evangelium omni creatura:* circa quæ verba aliquas difficultates expendi citato cap. 10. q. 9. 10. & 11. Quæ sunt videnda, nunc verò ab uberiores doctrinam addè.

Et eleganter de hac re audiendus est Galfridus in Allegoriis novi testamenti, qui sic scribit: *Euntes in mundum universum, &c. Considerandum quis, & quò miseris. Paucos mittebat pauperulos, nec sunt, qui diceret, quod lingua esset impeditioris. In universum mandatum mittit eos qui vix unam noverant regionem, nec tamen fuit illis dicere eum Habacuc: *Babyloniam non vidi, & lacum nescio.* Daniel. 14. n. 34. O admiranda, & Apostolica virtus audire se mitti ad remotissimas gentes diversarum linguarum, per vias insolitas, & non tritas, & tamen tanto muneri nullus se imparem judicat, Piscatores erant in maritimis enutriti, idiotæ sine literis, pauperes sine pera, & calcamentis, imperiti, agrestes, impoliti, & tamen quomodo tumulentum Philosophorum argutias extricabant, & Evangelii doctrinam persuadebant? & Regum factum Evangelio subjecerunt? & efferas gentes vitis petulantes edomabant? Humanum id excellit fastigium, & tamen tot, ac tantis difficultatibus, nullus ex Apostolis gravatur, ac se excusat, sed omnes strenuè alacres & animo imperterrito, & obsequio exprompti munus ultra vires injectum abundè præstiterunt.*

Ait Regius Vates Psalm. 28. n. 19. *Vox Domini præparantis cervos, & revelabit condensam:* Psalm. 8. Caietan. legi: *Deus creavit saltus. Alia lectio apud Bibliam Maxim. & extirpat saltus.* Per Cervos bona pars interpretum intelligit Sacros Apostolos, quos Dominus mittebat in mundum ad calcandas contrariedades, ac adversitates tyrannorum, & cur eis revelabit, aperiet, & extricabit condensam? Vide quod ait: *Præparantis cervos: ex eo quod Christus iplos præparat, ac mittit in ipsa loca condensam, & obtusa, quæ videbantur humanis gressibus clausa sicut eis aperta, & sine ullo impedimento prævia, Gillibertus Abbas serm. 14. in Cantic. ait: *Vox Domini est usque, quæ cervos hujusmodi præparat, quæ revelat condensam. Nam si qua condensata sunt, & crebris scandalorum quasi spicarum aculeis obstructa: illis condensata non sunt, quorum Dominus perfecit pedes quasi cervorum qui in illo injuriarum obice tardari possunt.**

Loquitur D. Spiritus ad fideles, ut multi volunt, pro tempore ascensionis Christi usque ad Pentecosten, pro quo tempore Ecclesia stetit sub silentio tamquam dormiens, & ait: *Aspero vos filia Jerusalem, per capreas, cervosque*

122.

13. Galfridus. Exod. 4. n. 11.

Daniel. 4.

Apostolorum obsequio ultra vires humanas commendatur.

14. Psalm. 8. Caietan.

Bibl. Max.

Si Deus imperat, omnia sunt pecunia.

Gillibert.

15.